

Vesihuoltolain uudistus

YHTV 15.01.2025 § 3
3398/03.00/2024

Valmistelija

Janne Karhu, tekninen johtaja, 040 544 3219

Vesihuoltolain uudistamista koskeva hallituksen esitysluonnos on ollut kuultavana ja lakiesitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2025. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026. Uudistuksen tavoitteena on turvata Suomen vesihuollon tehokas toiminta ja huoltovarmuus, kun investointitarpeet kasvavat.

Lakiuudistus varmistaa kuntien määräysvallan vesihuoltolaitoksissa ja edellyttää kunnilta vesihuoltosuunnitelmien laatimista. Laitosten on laadittava omaisuudenhallintasuunnitelmat ja niiden varautumissuunnitteluvaihtoehtoja tarkennetaan. Lisääntyvä suunnitelmallisuus turvaa vesihuollon toimintaedellytyksiä ja auttaa pitämään vesihuoltomaksut kohtuullisina ja tasapuolisina.

Vesilaitosyhdistyksen arvion mukaan Suomen vesihuollon korjausvelka kasvaa ja kokonaisinvestointitarve lähes kaksinkertaistuu lähivuosina nykyisestä 400 miljoonan euron vuositasosta. Laadukkaiden vesihuoltopalveluiden varmistaminen ja korjausvelan kasvun hillitseminen ovat avainasemassa. Korjausvelan selättämiseen tarvitaan suunnitelmallisuutta.

Lakimuutosesitys edellyttää, että kunnat säilyttävät määräysvaltansa vesihuoltolaitoksiin ja omistuksensa vesihuolto-omaisuuteen. Kunnille säädettäisiin myös etuosto-oikeus nykyisin yksityisessä omistuksessa olevien vesihuoltolaitosten ja niiden omaisuuden mahdollisissa myyntitilanteissa. Osuuskuntamuotoinen vesihuoltotoiminta mahdollistetaan jatkossakin.

Sääntelyratkaisu varmistaa julkisen määräysvallan säilymisen vesihuoltosektorilla, ja turvaa kunnille perustuslain mukaisen itsehallinnon vaatiman liikkumavaran vesihuoltopalvelujen järjestämisessä.

Laitosten taloudellisten toimintaedellytysten varmistamiseksi tehdään muutoksia vesihuollon toiminta-alueisiin sekä kiinteistöjen liittämisvelvollisuuteen.

Lakiluonnoksessa on useita säännösehdotuksia, jotka velvoittavat aiempaa vahvemmin sekä puuttumaan vesihuolto-omaisuutta vaivaavaan korjausvelkaan, että kattamaan kustannukset asiakkailta perittävillä maksuilla. Maksukorotukset ovat valtakunnallisesti todennäköisiä ja Pudasjärvelläkin edelleen mahdollisia ja niihin on syytä varautua ennakoivasti ja pitkäjänteisesti. Pudasjärven tekniset ja ympäristöpalvelut teetti Syötteen vesihuoltolaitoksen taloustilanteen ja taksarakenteen tarkastelun 2023. Asiaa käsiteltiin yhteisövaliokunnassa syyskuussa 2022 ja taksarakenteen muutoksesta 2023-2025 päätettiin kaupunginhallituksessa elokuussa 2023.

Kunnille säädetään velvoite päivittää säännöllisesti vesihuollon toiminta-alueita tarvittaessa tai 10 vuoden välein. Ne alueet, joille keskitetty vesihuolto ei ole tarkoituksenmukainen ratkaisu, rajataan

toiminta-alueen ulkopuolelle. Ajantasaiset toiminta-alueet mahdollistavat laitosten pitkäjänteisen toiminnan ja kestävän omaisuudenhallinnan.

Kiinteistöjen tulee liittyä vesihuoltoverkkoon kunnan hyväksymillä toiminta-alueilla. Liittämisvelvollisuus muuttuu velvoittavaksi niillä taajamien ulkopuolisilla alueilla, jotka ovat kunnan vahvistamalla toiminta-alueella. Kuivakäymäläkiinteistön ei jatkossakaan tarvitse liittyä jätevesiviemäriin. Vapautus liittämisvelvollisuudesta voidaan myöntää, jos liittäminen muodostuisi kohtuuttomaksi kiinteistön omistajalle tai haltijalle.

[Tiedotustilaisuuden materiaali vesihuoltolain uudistuksesta](#)

Pudasjärven vesihuollon kehittämissuunnitelma on päivitetty viimeksi 2015. Vesihuollon kehittämissuunnitelma on kunnan vesihuollon tavoitteita määrittelevä asiakirja, jolla ei ole oikeusvaikutusta. Vesihuollon kehittämissuunnitelma on tarkoitettu kunnan vesihuollon suunnittelun välineeksi ja vesihuollon tavoitteita määritteleväksi asiakirjaksi.

2019-2021 toteutui pienten vesilaitosten varautumissuunnittelun ja yhteistyön edistämishanke Pudasjärvellä, Taivalkoskella ja Kuusamossa.

Uuden vesihuoltolain kirjausten mukaisesti on tarve päivittää vesihuollon kehittämissuunnitelma sekä toiminta-alueet.

Vesihuollon kehittämissuunnitelma liittyy niin laadittuun asumisen politiikkaan kuin myös maankäytön kehittämissuunnitelmaan, joka on myös tarve uudistaa kaupunkistrategian päivittämisen yhteydessä.

[Vesihuoltolaitoksen toiminta-alue](#)

Pudasjärvellä on ollut noin 30 vesiosuuskuntaa joihin kuhunkin kuuluu vähintään 10 taloutta tai 50 asukasta. Näille vesihuoltolaitoksille on määrätty toiminta-alueet, jotka on aikanaan hyväksytty valtuustossa. Kaiken kaikkiaan Pudasjärven kaupungin alueella toimii arviolta noin 50 talousvettä jakavaa laitosta. Vesijohtoverkkoon on liittynyt noin 95% kunnan asukkaista. Jätevedenkäsittelystä vastaavat Pudasjärven vesiosuuskunta, Syötteen vesihuoltolaitos, Taipaleenharjun vesiosuuskunta ja Hirvaskosken vesiosuuskunta. Jätevesiviemäriverkkoon on liittynyt arviolta noin 50 % kaupungin asukkaista.

Tarve on myös pohtia erillisten vesiosuuskunnille tarjottavien tukien mahdollisuutta. Vesihuollon kehittämissuunnitelmaan olisi tärkeää kirjata periaatteet, joilla kunta avustaa tai tukee vesiosuuskuntia.

[Kuntien mahdollinen tuki vesiosuuskunnille](#)

Esittelijän esitys

Valiokunta kuulee esittelyn ja käy asiasta keskustelun

Ohjausesitys

Yhteisövaliokunta toteaa ohjausesityksenä, että vesihuollon kehittämissuunnitelman päivittäminen on tärkeä ja eteenpäin vietävä hanke, jossa on hyvä selvittää yhteistyöhankkeen mahdollisuus muiden lähialueen kuntien kanssa. Vesihuoltosuunnitelman päivittämisen yhteydessä on tarve huomioida ja suunnitella myös pienten vesiosuuskuntien toimintaedellytyksien turvaamista tulevaisuudessa.

Jakelu